

14. 4. 2003

ID: 21589

Povinná osoba

Osoba povinná k navrácení majetkových práv ve smyslu § 2 zákona č. [173/1990](#) Sb. a § 2 odst. 1 zákona č. [232/1991](#) Sb. je osoba povoláná jako nástupnická organizace Československého svazu tělesné výchovy, a to vzhledem k jeho zániku na základě usnesení mimořádného sjezdu ze dne 25.3.1990.

Osoba povinná k navrácení majetkových práv ve smyslu § 2 zákona č. [173/1990](#) Sb. a § 2 odst. 1 zákona č. [232/1991](#) Sb. je osoba povoláná jako nástupnická organizace Československého svazu tělesné výchovy, a to vzhledem k jeho zániku na základě usnesení mimořádného sjezdu ze dne 25.3.1990.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 1882/2001, ze dne 31.10.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně České obce sokolské se sídlem v Praze 1 - Malé Straně, Újezd 450, proti žalovaným 1/ Tělovýchovné jednotě S. M. a 2/ Českému svazu tělesné výchovy se sídlem v Praze 6 - Strahově, Mezi stadiony, za účasti Sokolské župy P. - S, vedlejšího účastníka na straně žalobkyně, o navrácení majetkových práv, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 9 C 209/99, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13.6.2001, č.j. 11 Co 136, 137/2001-193, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13.6.2001, č.j. 11 Co 136,137/2001-193, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Odvolací soud rozsudek v části, již soud prvního stupně vyhověl žalobě vycházející z restitučních zákonů č. [173/1990](#) Sb. a č. [232/1991](#) Sb. (a první žalované uložil povinnost uzavřít s žalobkyní dohodu o navrácení majetkových práv k označeným nemovitostem) změnil tak, že žalobu proti této žalované zamítl. Nepochyboval sice o tom, že žalobkyně a první žalovaná podmínky být subjekty rozhodného restitučního vztahu (při postavení první žalované coby osoby k navrácení majetkových práv povinné) splňují, žalobě však podle jeho názoru přesto vyhovět nelze, neboť účel majetkové restituce byl „fakticky realizován“ již tím, že sporné nemovitost přešly (na základě usnesení mimořádného sjezdu ČSTV ze dne 25.3.1990) na první žalovanou. Tyto nemovitosti - uvedl odvolací soud - se totiž nikdy „nedostaly do jiných rukou“, neboť první žalovaná „kontinuálně pokračovala“ v činnosti původního vlastníka Tělocvičné jednoty S. v M. a nakládala s nimi (od jeho odnětí až do současnosti) nepřetržitě „jako s vlastními“. Odvolací soud uzavřel, že neshledal žádný „zákonný a spravedlnosti odpovídající důvod“, aby první žalovaná byla povinna dotčené nemovitosti vydat, a pro postup podle restitučních předpisů tudíž není zákonného podkladu.

Žalobkyně ve včasném dovolání, sepsaném pověřeným zaměstnancem s právnickým vzděláním, namítla, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Podle jejího názoru je v rozporu s rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, a ve svém důsledku namísto zákonem č. [173/1990](#) Sb. určené oprávněné osoby odvolací soud dosadil nově vzniklé občanské

sdružení, které nemělo a nemá k České obci sokolské žádný vztah.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 1.1.2001 - dále jen „o.s.ř.“).

Dovolání je ve smyslu § 236 odst.1 o.s.ř. přípustné, jelikož směřuje proti výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé (§ 238 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.).

Vady řízení vyjmenované v § 237 o.s.ř. a jiné vady, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jež dovolací soud posuzuje z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o.s.ř.), nebyly dovolatelkou tvrzeny, a z obsahu spisu nevyplývají. Jelikož jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem, je předmětem dovolacího přezkumu toliko posouzení, zda je správný závěr, ke kterému dospěl odvolací soud, že první žalovaná, byť „splňuje předpoklady pro osobu povinnou“, není povinna žalobkyni sporné nemovitosti „vydat“.

Podle ustanovení § 2 zákona č. [173/1990](#) Sb., ve znění zákona č. [247/1991](#) Sb. (dále jen zákona č. [173/1990](#) Sb.), platí, že majetková práva dobrovolných organizací, která jim byla odňata zákony č. 187/1949 Sb., č. 71/1952 Sb. a č. [68/1956](#) Sb., se navracejí dle stavu ke dni 31.3.1948 Československé obci sokolské a ostatním znovu vzniklým dobrovolným organizacím, které uplatní své nároky u právního nástupce organizace uvedené v § 2 zákona č. [68/1956](#) Sb. do 31.12.1991. Bližší úpravu podmínek a způsobu navrácení těchto majetkových práv obsahuje zákon č. [232/1991](#) Sb., ve znění zákona č. [312/1991](#) Sb. (dále jen zákon č. [232/1991](#) Sb.), který shodně upravuje i osobu oprávněného a povinného subjektu (§ 1 odst. 2 a § 2 odst. 1).

V rozsudku ze dne 30.9.1996, sp. zn. 3 Cdon 1100/96, uveřejněném pod č. 28/1997 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vyjádřil Nejvyšší soud závěr (který uplatňuje konstantně), že v případě, že majetková práva svědčící k 31.3.1948 sokolské tělocvičné jednotě jí byla poté odňata zákony č. 187/1949 Sb., č. 71/1952 Sb. a č. [68/1956](#) Sb., může České obci sokolské (sdružení) v postavení oprávněné osoby podle § 2 zákona č. [173/1990](#) Sb. a § 1 odst. 2 zákona č. [232/1991](#) Sb. konkurovat toliko obnovená sokolská jednota jakožto její kvalifikovaná organizační jednotka; jestliže svoji existenci neobnovila, je oprávněnou osobou samo sdružení, tj. Česká obec sokolská. Tělovýchovná jednota (občanské sdružení), která vznikla registrací na základě usnesení mimořádného sjezdu Československého svazu tělesné výchovy ze dne 25.3.1990, jako právní nástupce organizace uvedené v § 2 zákona č. [68/1956](#) Sb., „znovu vzniklou dobrovolnou organizací“ ve smyslu § 2 zák. č. [173/1990](#) Sb. a § 1 odst. 2 zák. č. [232/1991](#) Sb. (a tím oprávněnou osobou) není.

Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 24.10.1996, sp. zn. 3 Cdon 1172/96, uveřejněném pod č. 34/1997 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i v mnoha rozhodnutích dalších, dále vyslovil právní názor, že povinnou k navrácení majetkových práv ve smyslu § 2 zákona č. [173/1990](#) Sb. a § 2 odst. 1 zákona č. [232/1991](#) Sb. je osoba povolána jako nástupnická organizace Československého svazu tělesné výchovy vzhledem k jeho zániku na základě usnesení mimořádného sjezdu ze dne 25.3.1990,

a to ve vztahu k tímto usnesením určenému majetku resp. majetkovým kritériím.

Z odůvodnění napadeného rozsudku je zjevné, že odvolací soud uvedené závěry ignoroval; říci, že „účel sledovaný zákonem č. [173/1990](#) Sb. byl fakticky realizován již přechodem vlastnických práv ke sporným nemovitostem na první žalovanou“ (tj. tělovýchovnou jednotu, jež vznikla z organizační jednotky subjektu, v jehož prospěch byl - finálně, zákonem č. [68/1956](#) Sb. - sokolský majetek odňat), nemůže znamenat nic jiného, než naopak tento účel zcela popřít.

Dovolatelce je nutno přisvědčit, že tím odvolací soud osobu povinnou (za kterou ostatně měl první žalovanou výslovně) současně pojal coby osobu oprávněnou (jen tehdy může být „účel sledovaný zákonem č. [173/1990](#) Sb. fakticky realizován“), což však vede k absurdním důsledkům, jež byly popsány již v odůvodnění výše zmíněného - uveřejněného - rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 3 Cdon 1100/96.

Argument, že dotčené nemovitosti se „nedostaly do jiných rukou“, že tělovýchovná jednotka (dříve složka ČSTV) „kontinuálně pokračovala“ v činnosti původního vlastníka (sokolské tělocvičné jednoty), a nakládala s nimi jako s majetkem „vlastním“, je sice pozoruhodný (uváží-li se, že to byl majetek podle zákona „odňatý“ jinému), Nejvyšší soud jej však - v desítkách dřívějších rozhodnutí - přesto za relevantní nepokládal (viz kupř. již odůvodnění výše zmíněného rozhodnutí ve věci sp. zn. 3 Cdon 1172/96).

Odvolacím soudem uplatněný (a dovolatelkou napadený) právní názor tudíž neobstojí, a jeho právní posouzení věci je proto nesprávné.

V důsledku toho nelze mít za správné ani rozhodnutí, které na něm spočívá (§ 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř.), a Nejvyšší soud je proto podle § 243b odst. 1 o.s.ř. zrušil, a tomuto soudu věc vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konkordátní smlouva se Svatým stolcem](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)